

At tale om Brevbuer er ialtsald Noget, der er knyttet til Forsvarsvæsenet, skjøndt det er en grimme lille Ting at bringe ind ved denne Debat, men at tale om folkelig Bevidsthed og social Udvikling, at det skulde være Maalet, hvorefter vi skulle stræbe, og at det skulde være et Led i vort Forsvarsvæsen, det er dog virkelig at lege med Ordene. Saa stor en Betydning og Bægt disse Ting kunne have i hele Udviklingen af det folkelige, aandelige Liv, saa ligegyldige blive de her, hvor Tælen er om, hvad der skal gøres for at stæffe Fæstningsværker for Landets Forsvar. Jeg havde ønsket at kunne give Betænkningen en Anerkjendelse for, at den ikke ret meget indlod sig paa den tilfældige, politiske Stilling, hvori Regjeringen og Folkethingets Flertal staa til hinanden; thi det er kun et enkelt Sted i Betænkningen, hvor jeg finder dette Punkt berørt. Men denne Anerkjendelse har Flertallets ærede Ordfører gjort det vanskeligt for mig at yde efter det Foredrag, han holdt igaar. Dette Foredrag var nemlig gennemfjyret fra først til sidst af Betragtningen af den rent øieblikkelige Stilling overfor Regjeringen; han saae mere og mere bort fra den foreliggende store alvorlige Sag for alene at holde sig til den Art politisk Polemik, der kan være meget fortræffelig, naar vi diskutere om Præstefømningerne eller til Nød om Skolelæreren i Kjældernes, men som kunde holdes borte fra en Forhandling som denne. Det uheldige Exempel, som den ærede Ordfører gav i denne Henseende, blev da desværre ogsaa snart efterfulgt af Forskjellige, saa at vi snart befandt os i ganske den samme Art politisk Diskussion, som kun altfor meget har optaget Tiden, og som høyr ind under, hvad der forleden Dag blev kaldt „parlamentariske og konstitutionelle Experimenter“, som man skulde holde sig borte fra. Derimod er der i Betænkningen nogle vigtige Punkter, som jeg ønsker at fremhæve med Paafølgelse. Jeg anser det allerede for en betydelig Forandring til det Bedre, at, medens vi tidligere, naar Forslag af denne Art bleve forelagte af Regjeringen, saae dem skudte til Side, undergionne en aldeles formel og overfladisk Behandling og henlagte enten uden Betænkning eller med en Betænkning, der kom frem saa silde, at den ikke kunde bruges, eller saae dem blive behandlede som Noget, der ikke kunde gøres noget Alvorligt med, saa opleve vi nu, at der føres en virkelig, alvorlig og indgaaende Debat om Sagen. Jeg anser det endvidere for en stor og betydningsfuld Fremgang, at det fra Flertallets Side nu er anerkjendt, at Forsvarsvæsenet stiller store Krav, og at der til Fæstningsvæsenet her i Landet maa gøres meget betydelige Udgifter; det er sandt, at denne Erkjendelse er knyttet til alle Slags Forbehold, og at den paa mange Maader er betinget, men selv som den er har den sin Værdi, jeg glæder mig over den. Og jeg regner det ikke for at være det Mindste, at de to ærede Medlemmer af

Udvalget, som have afgivet et Separatvotum, have kunnet slutte sig til Flertallet i de Udgifter, som Flertallet eventuelt bevilger. Det er ogsaa der saaledes, at Opfyldelsen af mit Ønske om, at yde denne Udfærd en virkelig varm og oprigtig Anerkjendelse, er blevet mig yderst vanskeliggjort, efterat det ene af de tvende ærede Medlemmer idag har havt Ordet; thi hans Foredrag var kun skiftet til at afsplitte den Tro, som hans Udvikling i Betænkningen maatte vække, paa, at han var villig til for Alvor at gaa med til disse Udgifter. Men endskjøndt han, som sagt, har gjort det vanskeligt, vil jeg dog yde ham den Anerkjendelse, at det er et stort Fremskridt, der er sket, og, naar man mindes den Stilling, som disse to ærede Medlemmer tidligere have intaget til denne Sag, og den ganske særlige Stemning, som har gjort sig gjældende i en Række af Aar i de Kredse, hvorfra de ere udgaaede som Rigsdagsmænd, er det virkelig betydningsfuldt og Lak værd, at de Herrer ere komne til den Anskuelse, som de nu have medunderskrevet; thi deri indeholdes en bestemt Dementi af den Lære, som i længere Tid paa en høist forbarvelig Maade har været udbredt blandt en Del af vore Medborgere, navnlig i Jylland, nemlig at det var det Guleste og Ufornuftigste, der kunde gøres, at anvende en eneste Stilling til Landets Forsvar. Jeg sætter stor Pris paa, at de Herrer have viist Uafhængighed af denne Stemning og erklæret sig villige til at gaa med til saa store Udgifter. Der er et andet Punkt, som har spillet en stor Rolle, og nogle af de Tilbud om Millioner, der ere gjorte, knyttet sig netop til det. Jeg sigter til Neutraliteten. De ærede Herrer, der mene, at naar man blot fik Neutralitet, var Alting godt, og dermed det Hele klarer. . . (Berg m. Fl.: Det er der Ingen, der mener!) Ja, der er dog enkelte ærede Medlemmer, som mene det; jeg antager saaledes, at det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtreds (Winther) mener det, ialtsald hvis det kunde lykkes ham tillige at faae sin Beslutning om internationale Boldgiftskretter gennemført; men hverken det ene eller det andet af disse Spørgsmaal vil udøve den ringeste Virkning paa Forsvarsvæsenet. Dette skal jo nemlig kun have en eneste Opgave: at forsvare Danmarks Neutralitet, hvad enten denne nu maatte være udtalt i en Traktat eller ikke; hvad enten vi faae en Traktat derom eller ikke, maa vi gjøre ganske det Samme for at værge Rigets Uafhængighed og Fred, og det er, som sagt, den næste store Indrømmelse i Udvalgets Betænkning, at det nu klart erkjendes, at Neutraliteten ogsaa vil kræve Udgift til Forsvarsvæsenet. Det regner jeg for at være noget Stort, at ogsaa det er slaaet fast, at vi ikke have Valget imellem enten at blive neutrale eller at befæste os, men at vi under alle Omstændigheder maa befæste os, og saa blive vi Alle let enige om, at det vilde være ønskeligt, om vi tillige kunde faae vor Neutralitet anerkjendt.